

*Marcin Kojder*

DOI 10.15290/sw.2016.16.19

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie  
Wydział Humanistyczny  
Instytut Filologii Słowiańskiej  
tel.: +48 81 5372652  
e-mail: marcin.kojder@wp.pl

## Nazwiska patronimiczne z formantem *-owicz/-ewicz* w inskrypcjach nagrobnych na wybranych cmentarzach wschodniej Lubelszczyzny

**Słowa kluczowe:** nazwiska patronimiczne, pogranicze polsko-wschodniosłowiańskie, inskrypcje nagrobne

Celem artykułu jest opis nazwisk z formantem *-owicz*, *-ewicz* wyeksцерpowanych z inskrypcji nagrobnych wybranych cmentarzy pogranicza wschodniosłowiańskiego w północnej i środkowej części wschodniej Lubelszczyzny. Dodatkowo podano geografę występowania omawianych nazwiskiem z podaniem ich frekwencji i chronologii (patrz *Dodatek*).

Ziemie leżące we wschodniej części Lubelszczyzny, a szczególnie tereny między Wieprzem i Bugiem od wieków cechowała różnorodność etniczna i wyznaniowa. Już w okresie plemiennym i wczesnopaństwowym tereny te zamieszkiwały zarówno plemiona polskie, jak i ruskie, stanowiąc dość szeroką strefę kontaktów między nimi [Kość 1999, 11–12]. W wyniku obustronnych akcji kolonizacyjnych, najpierw – po włączeniu w X wieku do Rusi Kijowskiej - ruskiej, później od końca XIV wieku – mazowieckiej, wytworzyła się tu niejednolita struktura osadnicza, charakterystyczna dla obszarów pogranicznych. F. Czyżewski tak charakteryzuje ten teren:

Pogranicze polsko-ukraińskie (...) uwarunkowane jest genetycznie i terytorialnie i wiąże się z pierwotnym polsko-ruskim osadnictwem. Sąsiedztwo, a później współistnienie ludności zamieszkałej tu od stuleci, wytworzyło stan wspólnoty, przy jednoczesnym zachowaniu języka i wyznania. Wspólnota owa jest odwieczna i trwała, obejmuje całokształt życia społecznego [Czyżewski 2013, X].

Zróźnicowanie etniczne miało wpływ na wytworzenie się specyficznej sytuacji wyznaniowej, która na przestrzeni wieków również ulegała zmianie. Ludność polska przyjęła chrześcijaństwo w obrządku łacińskim, zaś ruska – chrześcijaństwo w obrządku grecko-bizantyjskim. Po unii brzeskiej znaczna część wiernych Cerkwi prawosławnej przeszła do Kościoła greckokatolickiego, a Cerkiew prawosławna zachowała tylko swoje główne ośrodki. Powołanie Cerkwi greckokatolickiej i umiejscowienie jej w sferze wpływów Kościoła zachodniego sprzyjało procesom polonizacji ludności [Czyżewski 2013, XIV]. Kolejne zmiany nastąpiły po III rozbiorze Polski, szczególnie po 1815 roku, w wyniku włączenia tego terytorium do zaboru rosyjskiego, najpierw w składzie Królestwa Kongresowego, a od 1832 roku jako część Imperium Rosyjskiego. Od tego momentu obowiązuje tu administracja carska w języku rosyjskim, prowadząca szeroko zakrojoną akcję rusyfikacyjną. Represje przybierają na sile w 1875 roku, kiedy to władze carskie likwidują Kościół greckokatolicki, a wiernych, nierzadko siłą włączają do Cerkwi prawosławnej. W tym czasie w powiecie chełmskim cerkiew prawosławna liczyła 32903 wyznawców, Kościół katolicki – 31337, 9214 protestantów (głównie koloniści niemieccy) i 8731 izraelitów [SGKP, t. 1, 556].

Funkcjonowanie administracji carskiej spowodowało pojawienie się ludności rosyjskiej. Rosyjskie osadnictwo było w znacznej mierze powiązane z administracją państwową, kościelną, oświatową i wojskową, dlatego Rosjan cechowała okresowość i obcość. Z tego względu pozostawali oni poza polsko-ruską wspólnotą etniczną [Czyżewski 2013].

Złożona struktura etniczno-wyznaniowa badanego terenu ma odbicie w systemie onimicznym, zarówno antroponimicznym, jak i toponimicznym. Funkcjonowanie różnych kategorii onimów na terenach niejednorodnych etnicznie od lat znajduje się w sferze zainteresowań naukowych językoznawców, zarówno na płaszczyźnie historycznej jak i współczesnej.

Badane terytorium pograniczne i etnicznie zróżnicowane, jest wyjątkowo interesujące dla onomasty. Interpretacja zjawisk językowych na terenach pogranicznych niesie ze sobą określone trudności, bowiem w badaniach należy uwzględnić nie tylko stronę lingwistyczną, ale w równym stopniu uwarunkowania ekstralingwistyczne, np. historyczno-polityczne, społeczno-ekonomiczne, etniczne i wyznaniowe [por. Czyżewski, Gała 1993; Warchoł 1993]. „Pogranicze (...) jest bardzo złożone i nie poddaje się tak jednoznacznym uogólnieniom. (...) Cmentarz jako znak kultury dokumentuje najlepiej tę złożoność” [Czyżewski 2013, VIII].

Podstawę materiałową pracy stanowią nazwiska wyekscerpowane z inskrypcji nagrobnych z wybranych cmentarzy w Bereściu, Białej Podlaskiej, Chełmie, Hannie, Holeszowie, Kodeńcu i Wyrkach. Materiał zebrano w lip-

cu 2013 podczas badań terenowych w trakcie obozów naukowych w ramach realizacji programu badawczego „Cmentarze po obu stronach Bugu” [por. Czyżewski 2014, Dudek-Szumigaj 2014], został skonfrontowany z materiałem zamieszczonym w pracy F. Czyżewskiego *Antroponimia pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego w świetle inskrypcji nagrobnych. Część 1, Słownik nazwisk* [Czyżewski 2013]. Opracowane inskrypcje pochodzą z lat 1843–2011, zapisane są łacinką w języku polskim bądź cyrylicą w języku ukraińskim lub rosyjskim. Zdecydowana większość inskrypcji zapisana jest łacinką po polsku – na łączną liczbę 2846 inskrypcji, tylko 302 zapisane są różnymi typami cyrylicy. Z pewnością w przeszłości inskrypcji cyrylickich było więcej, zaś tylko 302 przetrwały do dzisiaj.

Podstawowe typy morfologiczne nazwisk polskich ustaliły się do końca XV wieku [Kaleta 1998, 39]. Te typy nazwisk podobnie funkcjonowały na szeroko pojętym pograniczu polsko-ruskim. Różnice dotyczyły głównie frekwencji w obrębie różnych typów nazwisk oraz udziału nazwisk niepolskiego pochodzenia, m.in. wschodniosłowiańskich [por. Dacewicz 2014, 64].

Jednym z najdawniejszych sposobów identyfikowania ludzi było wskazanie na przynależność do grupy plemiennej lub rodowej, realizowane poprzez wskazanie relacji ojciec–syn. Semantyczna kategoria patronimiczna znana była już na gruncie prasłowiańskim i realizowała się przez formant *\*-it’b*, kontynuowany na gruncie polskim przez formant *-ic*, rozszerzony w dobie średniowiecznej o elementy morfologiczne *-ow/-ew*, zaś w wieku XVII, pod wpływem ruskim, wygłosowe *c* przeszło w *cz* [Klemensiewicz 1974, 64].

Zmiana w obrębie żywotności formantów patronimicznych następuje po XV wieku, kiedy to regionalnie wzrasta ich liczba, głównie z podstawowym *-k-* [Borek, Szumska 1976, 40] i „rozpoczął się proces wychodzenia z użycia dawnego typu patronimików na *-owic/-ic* i zastępowania ich formacjami z sufiksami zdrobniałymi” [Rymut 2003, 93].

Liczne badania antroponomastyczne dowodzą, że nazwiska z formantem *-owicz/-ewicz* w swoich podstawach zawierają przede wszystkim różnorodne formy imion polskich i ruskich, w tym liczne formy hipokorystyczne, utworzone za pomocą derywacji sufiksальной lub innych zabiegów derywacyjnych (ucięcie części początkowej, środkowej lub końcowej imienia) [Dacewicz 2014, 98; Kojder 2014, 37–38]. Dotyczy to głównie imion cerkiewnych. Jak stwierdza L. Dacewicz: „Tego typu procesy zachodziły w obrębie imion cerkiewnych, które na obszarze prawosławia w ten sposób były adaptowane do języków i gwar wschodniosłowiańskich i utrwały się w nazwiskach” [Dacewicz 2014, 98].

Znacznie mniej nazwisk powstało na bazie przezwisk (powstałych od apelatywów). W późniejszym okresie patronimiczne nazwiska odapelatywne na *-owicz/-ewicz* mogły być zarówno genetycznie patronimiczne, jak i powstawać w wyniku działania formalnego modelu słowotwórczego, który wytworzył się w tej klasie patronimików w wyniku stopniowej leksykalizacji [por. Sieradzki 2013, 82; Dacewicz 2014, 98–99]. Przewaga podstaw imiennych nad apelatywnymi charakterystyczna była nie tylko dla terenów niejednorodnych etnicznie, ale także dla terytorium polskiego [por. Magda-Czekaj 2011, 177].

Patronimika ustabilizowały się w funkcji nazwisk na przestrzeni XVII wieku we wszystkich warstwach społecznych i niemal wszystkich grupach etnicznych (z wyjątkiem Żydów). W kolejnym wieku następuje ich dalsza stabilizacja. Na przestrzeni wieków zmienia się produktywność formantów patronimicznych w poszczególnych warstwach społecznych. W XVI wieku formant *-owicz/-ewicz* zdominował antroponimię szlachecką, w wieku XVII tworzył głównie nazwiska mieszczańskie, w znacznie mniejszym stopniu chłopskie, które najczęściej w swojej strukturze miały genetycznie patronimiczne formanty z podstawowym *-k-*, w tym najpopularniejszy *-uk/-czuk* [Dacewicz 2014, 82, 99].

Analizie poddano 136 inskrypcji nagrobnych (spośród ponad 2800 w ogóle) na badanych cmentarzach, zawierające 59 nazwisk patronimicznych z formantami *-owicz/-ewicz*. Analizowany materiał antroponimiczny został podzielony na kategorie ze względu na motywujące podstawy z uwzględnieniem jej charakteru językowego (opozycję apelatyw – nazwa własna) [por. Borek, Szumska 1976, 57]. Wydzielono następujące kategorie analizowanych nazwisk: nazwiska utworzone od baz proprialnych (w tym odimienne, odeniczne); nazwiska utworzone od baz apelatywnych (charakteryzujące, odzawodowe).

Wiodącą kategorią jest grupa nazwisk utworzonych od nazw własnych – 41 nazwisk występujących w 99 inskrypcjach.

Wśród nazwisk utworzonych od baz proprialnych urabianych przez omawiane formanty, najliczniejszą kategorią nazwisk stanowią nazwiska odimienne. W badanym materiale wystąpiło 40 tego typu form, zanotowanych w 92 inskrypcjach: *Abramowicz* < Abram, *Augustynowicz* < August, *Banachewicz* < Banach, *Bogusiewicz* < Bogusz, *Demianowicz* < Demian, *Filipowicz* < Filip, *Haponowicz* < Hapon, (*Iwacewicz*)<sup>1</sup> *Ивацевич* < Iwac, *Iwaszkiewicz*, *Ивашкевич* < Iwaszko, *Jaroszewicz* < Jarosz, *Juskiewicz* < Jusko,

---

<sup>1</sup> W przypadku poświadczenia nazwiska wyłącznie w formie cyrylicy, w nawiasie okrągłym podawana jest odpowiednia forma polska.

(*Koncewicz*) *Концевичъ* < Koncz, *Kuźmicz*, *Кузьмичъ* < Kuźma, *Lewkowicz* < Lewko, (*Łucewicz*) *Луцевич* < Luc, *Maciuchiewicz* < Maciuch, *Makarewicz* < Makar, (*Maksimiwicz*) *Максимовича* < Maksym, *Malewicz* < Mal, *Markiewicz* < Marko, *Masiewicz* < Maś, *Melechowicz* < Mielech, *Mickiewicz* < Micz, *Miskiewicz* < Miśko, *Mitkiewicz* < Mitko, *Nestorowicz* < Nestor, *Ochijewicz*, *Охевичъ* < Ohij, *Osipowicz* < Osip, *Ostapowicz* < Ostap, (*Paskiewicz*) *Паскевичъ* < Paszko, *Paszkiwicz* < Paszko, *Sieciechowicz* < Sieciech, *Sienkiewicz* < Sień, *Stankiewicz* < Stanko, *Suprynowicz*, *Суприновичъ* < Supryn, *Trocewicz* < Troc, *Trockiewicz* < Trocko, *Waszkiewicz* < Waszko, *Zdanowicz* < Zdan, *Żdan*, (*Ziniewicz*) *Зиневич* < Zińko.

Nazwiska utworzone od nazw własnych uzupełnia jedna forma odetniczna, zanotowana w siedmiu inskrypcjach: *Mazurkiewicz* < et. *mazur* ‘Polak’.

Mniej liczna jest kategoria nazwisk odapelatywnych, do której weszło 18 nazwisk występujących w 37 inskrypcjach. W tej grupie nazwisk wystąpiło jedno nazwisko odzawodowe zanotowane w 9 inskrypcjach (w dwóch formach graficznych): *Wojtowicz*, *Wójtowicz* < ap. *wójt* ‘urzędnik sądowy i administracyjny’ [SW].

Licznieszą grupę stanowią nazwiska powstałe od pierwotnych przezwisk, na zasadzie metafory lub metonimii. Różnego typu apelatywy w swojej podstawie ma 17 nazwisk (w 28 inskrypcjach): (*Balkowicz*) *Балкович* < ukr. *бала* ‘człowiek nieokrzesany, niemądry’ [Грінченко], *Bandzarewicz* (podstawa niejasna), (*Budilowicz*) *Будиловичъ* < ukr. ap. *будило* ‘budzik’, *Burewicz* < ukr. *бурий* [Редько], *Chudyucz* < ap. *chudy*, ukr. *худий*, *Czerniakiewicz* < ap. *czarny*, *czerni*, ukr. *чорний*; *czerniak* ‘gatunek rośliny’ [SW], (*Gwozdowicz*) *Гвоздовичъ* < ap. *gwóźdź*, ukr. *звоздь* ‘gwóźdź’ [Грінченко], *Jaglewicz* < ukr. *ягли*, *яглиця* ‘gatunek rośliny’ [Грінченко] lub pol. *jagły* ‘kasza’ [SW], *Korżewicz* < ukr. *корж* ‘placek pszenny’ [Грінченко, SW], *Kosiewicz* < ap. *kosa*, *kosić*, (*Lewandowicz*) *Левандович* < ukr. *леванда* ‘lawenda’ [Грінченко], *Łysanowicz* < ap. *łusy*, ukr. *лисень* ‘łusy człowiek’ [Грінченко], *Nowakowicz* < ap. *nowak* ‘człowiek nowy, przybysz’ [SW], *Piaskiwicz* < ap. *piasek*, *Poterewicz* < ap. *potera* ‘poniewierka; strata’ SW, ukr. *потеряти* ‘zepsuć, stracić’ [Грінченко], *Statkiewicz* < ap. *statek* ‘postój; stałość; powaga; naczynia domowe’ [SW], *Tykałowicz* < ap. *tykać* ‘dotykać; mówić komuś na ty; wydawać odgłos tykania’ [SW], *Watrakiewicz* < ap. ukr. *ватрак* ‘kuchenne palenisko na dworze’ [Грінченко], por. ukr. *ватра* ‘ognisko’ [Грінченко].

Nazwiska patronimiczne z formantami *-owicz/-ewicz* występujące w badanych inskrypcjach w znacznej większości były tworzone od tradycyjnych imion wschodniosłowiańskich lub polskich. Na terenie Pobuża, ja-

ko terytorium od wieków zamieszkiwanym zarówno przez ludność zachodniosłowiańską (polską) jak i wschodniosłowiańską (ruską), należąca do dwóch odmiennych kręgów kulturowych, funkcjonowały dwa kanony imiennicze.

Dla terenów zamieszkujących przez ludność ruską charakterystyczne było wykorzystywanie skróconych form imion kanonicznych, zaadoptowanych do systemu językowego. Obco brzmiące, często wielosylabowe kanoniczne imiona cerkiewne podlegały modyfikacjom słowotwórczym i adaptacjom fonetycznym i w takiej formie zostały utrwalone w nazwiskach patronimicznych [por. Dacewicz 2014, 98, Kojder 2014, 37–38, Sajewicz 2013, 654, Tichoniuk 2000, 41]. Stąd w podstawach badanych nazwisk identyfikujemy skrócone formy imion: *Banach* < Benedykt, *Bogusz* < Bogdan, *Demian* < Damijan, *Hapon* < Agafon, *Iwac*, *Iwaszko* < Iwan, *Jarosz* < Jeronim, *Jusko* < Josif, *Koncz* < Konrad, *Lewko* < Leontij, *Luc* < Łukasz, Łuka, *Mach*, *Maciuch* < Matwiej, *Mal* < Małofiej, *Micz* < Nikołaj, *Mielech* < Mielentij, *Miśko* < Michał, *Mitko* < Dmitr, *Ohij* < Aggiej, *Osip* < Josif, *Ostap* < Jewstafij, *Paszko* < Paweł, *Sień* < Simieon, *Stanko* < Stanisław, *Supron*, *Supryn* < Sofronij, *Troc* < Trofim, *Waszko* < Wasilij, *Zińko* < Zinowij.

Znacznie mniej liczne są grupy nazwisk utworzone od podstaw apelatywnych – odzawodowe i od pierwotnych przezwisk. Od połowy XVII wieku w tej klasie patronimików dochodzi do wytworzenia formalnych modeli słowotwórczych w wyniku stopniowej leksykalizacji tych form. Derywaty patronimiczne mogły być tworzone od wszystkich jednostek identyfikujących osobę, więc od imion, nazwisk, przezwisk, czy nazw pełnionych funkcji i wykonywanych zawodów. Z tego powodu niemożliwe jest stwierdzenie, czy omawiane formy są genetycznie patronimiczne, czy są realizacją wspomnianego modelu słowotwórczego [por. Sieradzki 2013, 82].

Na przestrzeni wieków, na szeroko rozumianym polsko-wschodniosłowiańskim pograniczu etniczno językowym liczba nosicieli nazwisk z formantami patronimicznymi *-owicz/-ewicz* w poszczególnych warstwach społecznych ulegała zmianie. W XVI wieku formant *-owicz/-ewicz* zdominował antroponimię szlachecką, zaś w wieku XVII tworzył głównie nazwiska mieszczańskie. W znacznie mniejszym stopniu tworzył nazwiska chłopskie, które najczęściej w swojej strukturze miały genetycznie patronimiczne formanty z podstawowym *-k-*, w tym najpopularniejszy *-uk/-czuk* [Dacewicz 2014, 82, 99].

**Dodatek****Wykaz nazwisk patronimicznych z formantem *-owicz/-ewicz*  
w inskrypcjach nagrobnych na wybranych cmentarzach  
wschodniej Lubelszczyzny**

Nazwiska odimienne:

**Abramowicz (4)**<sup>2</sup> Chełm 1964, 1969, 1995  
**Augustynowicz** Biała Podl 2011  
**Banachewicz** Chełm 1980  
**Bogusiewicz (4)** Chełm 1972, 1985  
**Demianowicz** Chełm 1957  
**Filipowicz (2)** Chełm 1973, 1982  
**Напонowicz (3)** Holeszów 1929, 1963  
**(Iwacewicz) Ивацевич** Chełm 1916  
**Iwaszkiewicz (2)** Chełm 1962, 1963, **Ивашкевич** Chełm 1902  
**Jaroszewicz** Chełm  
**Juskiewicz** Chełm 1936  
**(Koncewicz) Концевичъ** Chełm 1910  
**Kuźmicz** 1980 Chełm, **Кузьмичъ** Chełm 1906  
**Lewkowicz (4)** Chełm 1934, 1963, 1990  
**(Łucewicz) Луцевич (2)** Biała Podl 1910  
**Maciuchiewicz** Chełm 1927  
**Makarewicz (3)** Holeszów 1974, 1977, 1991  
**(Maksimiwicz) Максимовича** Kodeniec 1927  
**Malewicz** Chełm 1994  
**Markiewicz (4)** Chełm 1938, 1950  
**Masiewicz (2)** Chełm 1983  
**Melechowicz** Chełm 1936  
**Mickiewicz** Kodeniec 1944  
**Mickiewicz (2)** Kodeniec 1981, 2003  
**Mitkiewicz** Chełm 1955  
**Nestorowicz (2)** Chełm 1965, 1996

---

<sup>2</sup> Materiał podany jest z zachowaniem formy zapisu z inskrypcji wraz z podaną frekwencją (brak podanej frekwencji oznacza pojedyncze potwierdzenie) oraz lokalizacją geograficzną i chronologiczną. W przypadku braku daty śmierci z powodu zatarcia lub formy inskrypcji, lokalizacja jest opuszczona.

**Ochijewicz (10)** Biała Podl 1943, 1948, 1949, 1959, 1969, 1970, 1978, 2010  
**Охiевичь** Biała Podl 1935  
**Osipowicz** Biała Podl 2006  
**Ostapowicz (2)** Biała Podl 1993, 2001  
**(Paskiewicz) Паскевичь** Chełm 1898  
**Paszkiwicz** Biała Podl 1957  
**Sieciechowicz (2)** Chełm 1989, 1996  
**Sienkiewicz** Chełm  
**Stankiewicz** Chełm 1972  
**Suprynowicz (2)** Chełm 1945, 1951 **Суприновичь** Chełm 1933  
**Trocewicz (2)** Biała Podl 1947, 1988  
**Trockiewicz** Biała Podl 2006  
**Waszkiewicz (2)** Chełm 1967, 1974  
**Zdanowicz** Biała Podl 1979  
**(Ziniewicz) Зiнєвич** Biała Podl

Nazwiska odetniczne:

**Mazurkiewicz (7)** Chełm 1943, 1969, 1973, 1984, 1998

Nazwiska odzawodowe:

**Wojtowicz (3)** Biała Podl 1975, 2001, Chełm 1937  
**Wójtowicz (6)** Chełm 1939, 1942, 1966, 1986, 2000

Nazwiska odapelatywne:

**(Bałkowicz) Балкович (2)** Biała Podl 1934, 1960  
**Bandzarewicz (4)** Biała Podl 1944, 1992, 2002, 2008  
**(Budziłowicz) Будиловичь (2)** Chełm 1904  
**Burewicz** Chełm  
**Chudycz** Holeszów  
**Czerniakiewicz (2)** Chełm 2000, 2005  
**(Gwozdowicz) Гвоздовичь** Holeszów 1910  
**Jaglewicz (2)** Chełm 1974, 1998  
**Korżewicz** Holeszów 1946  
**Kosiewicz (2)** Chełm 1986, 1989  
**(Lewandowicz) Левандович** Hanna 1933  
**Łysanowicz** Biała Podl 2001  
**Nowakowicz (2)** Biała Podl 1984, 1985  
**Piaskiewicz** Chełm 1973  
**Poterewicz** Chełm



**Stelkiewicz** Chełm

**Tykałowicz** Biała Podl 1978

**Watrakiewicz (2)** Chełm 1986, 2004

### Literatura

- Bednarczuk L., 1992, *Stosunki etnolingwistyczne na obszarze Wielkiego Księstwa Litewskiego. Zarys problematyki*, [w:] *Dzieje Lubelszczyzny*, t. VI: *Między Wschodem a Zachodem*, cz. IV: *Zjawiska językowe na pograniczu polsko-ru skim*, (red.) J. Bartmiński, M. Łesiów, Lublin, s. 55–74.
- Borek H., Szumska U., 1976, *Nazwiska mieszkańców Bytomia od końca XVI wieku do roku 1740*, Warszawa.
- Czyżewski F., Gala S., 1993, *Zagadnienie pogranicza językowego na przykładzie nazwisk włodawskich*, [w:] *Systemy onomastyczne w słowiańskich gwarach mieszanych i przejściowych*, „Rozprawy Sławistyczne”, t. 7, red. S. Warchoń, Lublin, s. 113–136
- Czyżewski F., 2013, *Antroponimia pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego w świetle inskrypcji nagrobnych. Część 1, Słownik nazwisk*, Lublin.
- Czyżewski F., 2014, „Cmentarze po obu stronach Bugu”: *po co i jak badań inskrypcje nagrobne – uwagi metodologiczne*, [w:] *Cmentarze po obu stronach Bugu*, red. H. Arkuszyn, F. Czyżewskiego, A. Dudek-Szumigaj, Włodawa–Lublin, s. 27–42.
- Dudek-Szumigaj A., 2014, *Międzynarodowe obozy studenckie w ramach projektu „Cmentarze po obu stronach Bugu”*, [w:] *Cmentarze po obu stronach Bugu*, red. H. Arkuszyn, F. Czyżewskiego, A. Dudek-Szumigaj, Włodawa–Lublin, s. 335–336.
- Kaleta Z., 1998, *Nazwisko w kulturze polskiej*, Warszawa.
- Klemensiewicz Z., 1974, *Historia języka polskiego*, Warszawa.
- Kojder M., 2010, *Uwagi o nazewnictwie osobowym mieszkańców Hrubieszowa i okolicznych miast w XVII i XVIII wieku*, [w:] *Miasto w perspektywie onomastyki i historii*, red. I. Sarnowska-Giefing, M. Graf, Poznań, s. 151–162.
- Kojder M., 2014a, *Antroponimia historyczna starostwa hrubieszowskiego w XVII i XVIII wieku*, „Rozprawy Sławistyczne”, t. 24, Lublin.
- Kojder M., 2014b, *Imiona męskie w inskrypcjach nagrobnych wybranych cmentarzy wschodniej Lubelszczyzny*, [w:] *Cmentarze po obu stronach Bugu*, red. H. Arkuszyn, F. Czyżewskiego, A. Dudek-Szumigaj, Włodawa–Lublin, s. 203–214.
- Kość J., 1999, *Polszczyzna południowokresowa na polsko-ukraińskim pograniczu językowym w perspektywie historycznej*, Lublin.
- Magda-Czekaj M., 2011, *Wybrane typy słowotwórcze nazwisk okresu średniopolskiego w ujęciu historyczno-społecznym*, Kraków.

- SGKP – *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, 1880, red. F. Sulimierski, B. Chlebowski, B. Walewski, t. 1, Warszawa.
- Rymut K., 2003, *Staropolskie formacje na -czyk*, [w:] K. Rymut, *Szkice onomastyczne i historycznojęzykowe*, Kraków.
- Sajewicz M., 2013, *Nazwiska patronimiczne z formantem -uk w powiecie hajnowskim na Białostocczyźnie na tle ogólnopolskim*, Lublin.
- Sieradzki A., 2013, *Poznańskie derywaty nazwiskowe XVI–XVIII wieku*, Poznań.
- SW – *Słownik języka polskiego (tzw. warszawski)*, 1900–1927, red. J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiedzki, t. I–VIII, Warszawa.
- Tichoniuk B., 2000, *Imiona i ich formy na pograniczu polsko-białoruskim od XVI wieku do roku 1839*, Zielona Góra.
- Warchoł S., 1984, *Geneza i rozwój słowiańskich formacji ekspresywnych z sufiksalnym -k-, i -c-*, Warszawa–Łódź.
- Warchoł S., 1993, *Specyfika gwar mieszanych i przejściowych na terenach etnicznie zróżnicowanych*, [w:] *Gwary mieszane i przejściowe na terenach słowiańskich*, „Rozprawy Slawistyczne”, t. 6, red. S. Warchoł, Lublin, s. 349–354.
- Даль В., 1978–1980, *Толковый словарь живого великорусского языка*, т. I–IV, Москва.
- Грінченко Б. Д., 1907–1909, *Словарь української мови*, т. I–IV, Київ.
- Редько Ю., 2007, *Словник сучасних українських імен*, т. I–II.

PATRONYMIC SURNAMES WITH SUFFIX *-OWICZ/-EWICZ*  
 IN TOMBSTONE INSCRIPTIONS ON SELECTED CEMETERIES  
 ON THE EAST OF LUBLIN REGION

S U M M A R Y

The paper analyzes patronymic surnames with suffix *-owicz/-ewicz* in tombstone inscriptions on selected cemetery on southern Podlasie region. The studied inscriptions are dated as covering two centuries: from the 19th to the 21st centuries. In the tombstone inscriptions from cemetery in Bereść, Hanna, Holeszów, Kodeniec and Wiryki 372 attestations of patronymic surnames with suffix *-uk* were collected, written in Polish (Roman script) and in Ukrainian (in different varieties of the Cyrillic script).